

Seçim Beyannamelerinin Değerlendirilmesi

2. TALEBİMİZ: RUHUNU VE GÜCÜNÜ DENGE VE DENETLEME SİSTEMİNDEN ALAN BİR ANAYASA

KRİTERLER:	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
Demokratik toplum düzeninin sözleşmesi olan anayasada; yasama, yürütme, yargı, medya, sivil toplum ve vatandaşların birbirlerinin gücünü dengelediği ve denetlediği bir sistem kurulmalıdır.	-“demokratik denge ve denetim mekanizmalarına dayanan yeni bir anayasaya ihtiyaç” bulunmaktadır.	-“CHP, dengelenmiş ve denetlenmiş bir demokrasinin, ancak siyasal çoğulculuk ve kurumsal özerklik sayesinde mümkün olabileceğine inanmaktadır.”	-“Kuvvetler ayrılığı ilkesini, demokratik hukuk devletinin hayatıyet kaynağı ve yaşam sigortası olarak görmekte olan MHP; devletin üç temel fonksiyonu olan yasama, yürütme ve yargının görev ve yetkilerinin en rasyonel şekilde dengelenmesi ve bunların uyumlu bir şekilde icra edilmesine önem vermektedir.”	“Parlamentar sistemi demokratikleştireceğiz ve eş genel başkanlık sistemi uygulayan partilerin iktidara gelmesi halinde, eş başbakanlık sistemini hayata geçireceğiz.”

<p>Devlet otoritesi; yasama, yürütme ve yargı organları arasında görece eşit ölçülerde paylaştırılmalıdır. Her kuvvet diğerinden bağımsız ve kendine has yetkilere sahip olmalıdır: Yasama organı yasa çıkarma ve denetleme gücüne; yürütme organı yasaların uygulanması gücüne; yargı organı ise bu yasaları yorumlama ve yasanın ihlal edilmesi durumlarında karar verme gücüne sahip olmalıdır.</p>	<p>-“Milletimizin teveccühüyle hazırlayacağımız özgürlükçüve insan odaklı yeni Anayasa ile seçimlerin istikrar üretebildiği,- yasama ve yürütmenin müstakil olarak etkin olduğu bir sisteme geçebiliriz.”</p> <p>-“Toplumsal düzenin gerektirdiği ve ürettiği bir işlev olarak gördüğümüz yargı erkinin güven veren; öngörülebilirliği sağlayan; ideoloji, siyasal tasavvur veya inanç dikte etmeyen ve bunların etkisinde kalmayan bir çerçeveye kavuşması gerektiğine inanıyoruz.”</p>	<p>-“CHP, yürütme karşısında Meclis’in yetkilerini güçlendirerek, denge ve denetleme işlevlerinin tam olarak yerine getirilmesini sağlayacaktır.”</p> <p>-“ Yasama sürecinin işleyişini bozan, şeffaflıktan uzak “torba kanun” uygulamasına son vereceğiz.”</p> <p>-“Meclis komisyonlarının sayısı ve etkisini artırarak farklı toplum kesimlerinin sorunlarını doğrudan TBMM’ye taşıyacağız.”</p> <p>“Yargıç ve savcılar idari olarak Adalet Bakanlığı’na bağlı olmaksızın çıkaracağız.”</p> <p>-“ Yargıçların bağımsızlığını ve tarafsızlığını güvence altına alacak bir atama ve nakil sistemi oluşturacağız.”</p> <p>-“Yargıç ve savcıların mesleğe girişinde nesnel ölçütler getirerek, liyakati esas alacağız.”</p>	<p>.” Partimiz, erkler arasında yetki aşımı ve çatışması ekseninde yaşanan sorunların, herkesin Anayasadan kaynaklanan görev ve yetkileri ile sınırlı hareket etmesi suretiyle giderilebileceğine inanmakta, sağlam teminatlara bağlanmış yargı bağımsızlığının ve Anayasa yargısının demokratik rejim için hayati önemini her türlü tartışmanın üstünde görmekte, hiçbir organın kaynağını Anayasadan almayan bir yetkiyi kullanamayacağını savunmaktadır.”</p>	<p>Adaletin hızlı, tarafsız, bağımsız, kamu vicdanını ve bireyleri tatmin edecek düzeyde gerçekleşmesi için adalet sistemi yeniden düzenlenecek, yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve demokratikleşmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.”</p>
<p>Her organ, diğer organların faaliyetlerini inceleme ve gerekli durumlarda anayasal yetkilerini kullanarak söz konusu faaliyetleri sınırlama hakkına ve sorumluluğuna sahip olmalıdır.</p>		<p>-“Sayıştay’ın özerkliğini yeniden sağlayacak, Sayıştay raporlarının TBMM’ye eksiksiz ve düzenli olarak sunulmasını sağlayacağız.”</p> <p>-“Araştırma komisyonlarını çeşitlendirerek TBMM’nin denetleme işlevini güçlendireceğiz.”</p> <p>-“TBMM’nin bütçe hakkını güvence altına alacak, mali denetim işlevlerini güçlendireceğiz.”</p>		

<p>Denge ve denetleme sisteminde asli unsurlardan biri olan sivil toplumun özgür bir biçimde örgütlenmesi ve denetleme imkanları sağlanmalıdır. Diğer bir unsur olarak medyanın toplumu bilgilendirme işlevini yerine getirmesi için medya özgürlüğü ve bağımsızlığı ve denetleme imkanları garanti altına alınmalıdır.</p>	<p>-“Katılımcı demokrasinin gereği olan sivil toplum kuruluşlarının yönetime daha aktif katılımını sağlayacağız.”</p> <p>-“kamu-sivil toplum işbirliğinin artırılmasını sağlayacağız.”</p> <p>-“hükümet-vatandaş sivil toplum ve medya diyalogunun sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesini sağlayacağız.”</p> <p>-“Mevcut ve geliştireceğimiz yeni mekanizmalarla vatandaş denetimini güçlendireceğiz.”</p>	<p>-“bir ülkede demokrasinin kökleşebilmesi için, siyasi iktidarın güçlü bir sivil toplum tarafından denetlenmesi ve dengelenmesi gerekir.”</p> <p>-“Özgürlükçü demokrasinin ve denge denetleme mekanizmalarının vazgeçilmez bir unsuru olan örgütlü toplumu güçlendireceğiz.”</p> <p>-“CHP basın mensuplarının özgürce haber yapma ve yurtaşların farklı kaynaklardan bilgilenme hakkını gözetecektir. Bağımsız, özgür ve çoğulcu bir medyanın oluşturulması için tüm yasal ve mali tedbirleri alacaktır”</p> <p>-“ Bilgi edinme ve etik kurullarında sivil toplum temsilcilerinin yüksek düzeyde temsil edilmesini sağlayacağız.”</p>	<p>-“ Milliyetçi Hareket Partisi, ülkemizde sağlıklı işleyen bir sivil toplum yapısının güçlendirilmesi için, vatandaşların birey olmanın sorumluluğunu taşıyarak içinde yer alacağı sivil oluşumların kamu hizmetlerinin denetimine iştirakini öngörmektedir”</p> <p>-“ Vakıfların ve sivil toplum kuruluşlarının gelişmesi ve toplum hayatında öne çıkması sağlanarak, toplumsal ihtiyaçların daha iyi karşılanması, kamuoyu denetiminin etkinleştirilmesi ve kamuya destek olunması temin edilmiş olunacaktır.”</p> <p>-“Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, millî güvenliğe ve kamu düzenine aykırı olmamak üzere basın, yayın ve diğer iletişim araçları üzerinde kısıtlama konulmaması, bunların sansür edilmemesi ve hür olması gerektiğine inanmaktayız.</p> <p>-“ demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından biri olan medyanın ahlaki ilke ve standartlara uygun hareket etmesi için hukuki düzenlemelerin yapılmasının yanı sıra, medyanın kendi öz denetimini sağlamasını da öngörmektedir.”</p> <p>-“ siyaset, medya ve iş dünyası ilişkilerinde geçerli olacak temel etik kuralların belirlenmesi ve etkili yaptırımlara bağlanması gerektiğine inanmaktayız.”</p>	<p>-“Sivil toplum örgütlerinin amaçlarını gerçekleştirmelerini sağlayacak şekilde güçlendirilmeleri, desteklenmeleri, geliştirilmeleri önündeki engeller kaldırılacak, sivil örgütlenmeler geliştirilecek.”</p> <p>-“Medya kuruluşları sahiplerinin başka sektörlerde faaliyet göstermesine izin verilmeyecek.”</p> <p>-“basın etik yasası düzenlenecek.”</p>
---	--	---	---	---

<p>İnsan hakları ve özgürlükleri, uluslararası norm ve andlaşmalara uygun kurum ve düzenlemelerle garanti altına alınmalıdır.</p>	<p>-“Yeni anayasamız, bireysel hak ve özgürlükleri esas alırken, Türkiye’nin birikimi üzerine inşa edilecek, taraf olduğumuz uluslararası normları gözeterek demokratik bir anlayışla hazırlanacaktır.”</p>	<p>-“Yapılacak yeni anayasa, demokrasi, hukuk devleti, sosyal adalet ve insan haklarına saygı üzerinde yükselmeli ve tüm toplumumuzu kucaklayıcı nitelikte olmalıdır.”</p> <p>- “BM standartlarına uygun, insan hakları STK’lerinin de temsil edildiği bir İnsan Hakları Ulusal Denetim Kurumu kuracağız.”</p>	<p>-“Bizim yönetimimizdeki Türkiye’de tüm toplum kesimleri ve aktörleri arasındaki uzlaşmanın temel dinamikleri; milli ve manevi değerler, çağdaş demokratik ilkeler, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını esas alan kural, kurum ve “yönetim üslubu” olacaktır.”</p>	<p>-“HDP, Avrupa Birliği’nin insan haklarına riayet, yerel demokrasi, güçler ayrılığı, hukukun üstünlüğü gibi ön plana çıkardığı ilkeleri savunmaya devam edecek.”</p>
<p>Herkes; özel ve kamusal kurum ve tüzel kişiler dahil olmak üzere hukuk önünde hesap verme konumunda olmalıdır.</p>	<p>-“Yargının, hukuk güvencesi oluşturması, uluslararası standartlarda ve demokratik usullerle işlemesi temel prensibimizdir.”</p>	<p>-“CHP, tüm kamu uygulamalarının yasal sınırlar içerisinde çekilmesini ve yargı önünde ihlallerin cezasız kalmamasını sağlayacaktır.”</p>	<p>-“Yargı yetkisinin kullanılmasında hiçbir organ, makam, mercii veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat vermemesi, tavsiye ve telkinde bulunmaması esas olacak, hukukun herkes için eşit ve adil bir şekilde tecelli etmesi sağlanacaktır.”</p>	<p>-“Adaletin hızlı, tarafsız, bağımsız, kamu vicdanını ve bireyleri tatmin edecek düzeyde gerçekleşmesi için adalet sistemi yeniden düzenlenecek, yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve demokratikleşmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacak.”</p>
<p>Her organın yetkilileri aşamalı aralıklarla ve farklı prosedürlerle, kısmen farklı seçmenler tarafından seçilmelidir.</p>		<p>-“Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyelerini yüksek yargının önerdiği adaylar arasından ve TBMM’de nitelikli çoğunluk ve geniş bir uzlaşma ile seçeceğiz.”</p>		

<p>Seçim sistemi, her vatandaşın özgürce katılımını ve farklı siyasi görüşlerin serbestçe rekabet edebilmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.</p>	<p>-“Serbest ve adil seçimlerin saygınlığını korumaya,katılımcı demokrasinin ön şartı olarak gördüğümüz temsili demokrasinin kurumsallaşmasına bu dönemde de önem vermeye devam edeceğiz.”</p>	<p>-“Seçim kanunları ve siyasi partiler kanunu başta olmak üzere, 12 Eylül rejiminden kalma anti-demokratik kanunları değiştireceğiz.”</p> <p>-“Genel seçimlerde barajın % 5’i geçmemesini sağlayacağız.”</p> <p>-“Seçimlerin, özgür ve adil biçimde gerçekleşmesi için gerekli evrensel kuralları, özerk kurulları ve saydam işleyiş biçimlerini tesis edeceğiz”</p>	<p>-“Seçimlerde oy kullanımının “elektronik oylama” yöntemi ile yapılması sağlanacak ve bu yöntem ilk seçimlerde uygulanacaktır. Bu kapsamda SEÇSİS programı yerine milli bir yazılım sistemi geliştirilerek seçim sistemi güvenli hale getirilecektir.”</p>	<p>-“Seçim barajı kaldırılacak, Meclis’te bütün partilerin aldıkları oy oranında temsil edilebilmesinin yolu açılacak.”</p>
<p>Yönetim sorumlulukları ve kaynaklar, yerinden yönetim ilkesine bağlı olarak, alt yönetim kademelerine devredilmelidir.</p>	<p>-“Mahalli idarelerin sivil toplum örgütleriyle ortak projeler ve faaliyetler yürütmesi için mevzuattaki düzenlemeleri genişletecek, mahalli hizmetlere gönüllü katılım teşvik edecek, kent konseylerini daha etkin konuma getireceğiz.”</p>	<p>-“Merkezden yapılan planlama ve karar alma süreçlerinde yerel yönetimlere danışacağız.”</p> <p>-“ Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında hizmet bütünlüğünü sağlayacağız.”</p> <p>-“Plan onama konusundaki çok başlılığı ortadan kaldıracak ve onama yetkisini yerel yönetimlere devredeceğiz.”</p> <p>-“Büyükşehir statüsündeki illerde, köylere tüzel kişiliklerini yeniden kazandıracacağız.”</p>	<p>-“Kaldırılan belediye, özel idare ve beldeler ile tüzel kişilikleri sona erdirilen köylerin ekonomik, sosyal, demografik ve benzeri yöreye özgü özellikleri dikkate alınarak yeniden kurulmaları ve tüzel kişiliklerine kavuşturulmaları sağlanacaktır.”</p> <p>-“Büyükşehir belediyesi sınırlarını mülki sınır haline getiren büyükşehir belediyesi kanunundaki düzenleme kaldırılacak, bu doğrultuda ilçe belediyeleri yetki ve işlevlerine yeniden kavuşturulacaktır.”</p> <p>-“ Mahalle meclislerini ve forumlarını, kentteki katılımcı yönetimin etkin bileşenleri haline getireceğiz.Yerel sivil inisiyatifleri teşvik edecek, mahalle örgütlenmelerini destekleyeceğiz.”</p> <p>-“ Kentlerin planlanması ve tasarlanmasında, mahalle eylem planı anlayışını uygulayarak mahallede yaşayanların önceliklerini dikkate alacağız.”</p>	<p>-“HDP, yönetimde merkeziyetçiliği değil, yerel demokrasiyi esas alacak, bütün Türkiye için yerinden yönetim modelini savunacak.”</p> <p>-“Merkezi idarenin yerel yönetimler üzerindeki vesayetini son verilecek, halkların ihtiyaç duyduğu özerklik modellerinin ve kendi kendilerini yerinden ve yerelden yönetmelerine olanak sağlayacak demokratik yönetim biçimlerinin geliştirilmesi ve yaşam bulması için gerekli adımlar atılacak. Demokratik Özerklik, halkların yönetim ve karar süreçlerine katılımının sağlanması için hayata geçirilecek.”</p> <p>-“Halkların yönetime doğrudan katılmasını sağlamak için kent, halk, mahalle, kadın, gençlik meclisleri, ekoloji meclisleri, toplumsal ağlar, platformlar gibi gerekli mekanizmaların kurulmasının önü açılacak.”</p>

<p>Bilgiye erişim hakkı, denge ve denetleme açısından önemli bir temel haktır. Bu hak, garanti ve güvence altına alınmalıdır. Kamu kurumlarının, nihai karar vericiler olarak vatandaşlara bilgi verme yükümlülüğü vardır.</p>	<p>-“Halkımızı gerektiğinde en üst siyasi ve bürokratik düzeyde bilgilendirmeyi ve onlara hesap vermeyi demokratik hukuk devleti anlayışımızın bir parçası olarak görüyoruz.””</p>	<p>-“Yurttaşların bilgilenme hakkını yasal güvence altına alacağız.”</p> <p>-“Mahkeme kararıyla alınan yayın yasaklarını, yurttaşların bilgiye erişim haklarını gözetecek şekilde kısıtlayacağız.”</p>	<p>-“Bilgi güvenliğinin sağlanması stratejik öneme sahip olup; bilgiye erişimin, paylaşılmasının ve korunmasının güvenliği için gerekli hukuki, kurumsal ve teknolojik altyapı oluşturulacaktır.”</p>	<p>-“Yeni anayasaya bilgi edinme hakkı garanti altına alınacak.”</p>
<p>Karar alma süreçlerine katılım hakkı güvence altına alınmalıdır.</p>	<p>-“kadınların karar alma mekanizmalarındaki etkinliğini daha da artıracamız.”</p>	<p>-“Yasa tasarısı ve tekliflerinin yasa organında ve ulusal kamuoyunda yeterince tartışıldıktan sonra kabul edilmesine özen göstereceğiz.”</p>	<p>-“Kadınların eğitim düzeyleri yükseltilecek; kalkınma sürecinde, iş hayatında ve karar alma mekanizmalarında daha fazla rol almaları sağlanarak toplumsal konuları güçlendirilecektir.”</p>	<p>-“HDP, demokrasiyi temsili meclisle sınırlı görmez. Yurttaşların tartışma, örgütlenme ve karar mekanizmalarına doğrudan katılımının önündeki tüm engellerin kaldırılmasını, her düzeyde halk denetiminin geliştirilmesini, halkın söz ve karar hakkını savunur ve gerçekleştirilmesi için mücadele eder.”</p> <p>-“Siyasi Partiler Yasası demokratikleştirilecek, tabanın, seçmenlerin, üyelerin kararlara doğrudan katılabildiği düzenlemeler yapılacak. Partilere üye olma ve üyelikten ayrılma kolaylaştırılacak.”</p>

Seçim Beyannamelerinin Değerlendirilmesi | **2. Talebimiz: Ruhunu ve Gücünü Denge ve Denetleme Sisteminden Alan Bir Anayasa**